

doi: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2018.02.041>

УДК 346.13

В.О. БУДАРНА, здобувач кафедри господарського права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна
 orcid.org/0000-0003-0952-3580

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ДОСВІД ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Ключові слова: господарське законодавство, інвестиційна політика, інвестиційна діяльність, державна програма інвестиційного розвитку, інвестиційна доктрина держави.

Здійснено аналіз чинного законодавства України, яке направлено на регулювання інвестиційної політики. На основі проведеного дослідження виокремлено етапи розвитку її законодавчого забезпечення та надано характеристику кожному з них.

Постановка проблеми. Здобуття незалежності України принесло період економічних реформ та трансформацій, що мали європейський економічний вектор спрямування. Як результат таких дій вбачалися доволі перспективні наслідки — соціально-розвинута європейська економіка, що має потужний цивільний промисловий комплекс, значний сегмент послуг та ефективний державний сектор. Вважалося, що основною ціллю державної інвестиційної політики в Україні має стати досягнення сприятливого інвестиційного клімату, який призведе до припливу інвестицій в її економіку. Саме тому важлива роль у цьому механізмі відводилася науково-обґрунтованій інвестиційній політиці держави, бо лише вона може визначити реальні джерела, напрями, структуру інвестицій, здійснити раціональні й ефективні заходи для виконання загальнодержавних, регіональних та місцевих соціально-економічних і технологічних програм, відтворити процеси на макро- й мікроекономічному рівнях.

На сьогодні в Україні сформована широка база інвестиційного законодавства. Розгалуженість її норм зумовлює необхідність їхньої систематизації та поетапного розподілу залежно від часу ухвалення й результатів, що були досягнуті з їхнім ухваленням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням історико-правового розвитку законодавчого забезпечення інвестиційної політики в Україні займалися такі науковці: О.М. Віннік, В.В. Кудрявцева, В.І. Кухар, Л.В. Левковська, В.В. Поєдинок, О.А. Руденко, В.Я. Швець, О.В. Федорчак та ін. Однак, не дивлячись на намагання науковців систематизувати чисельний обсяг нормативного матеріалу, такі спроби мали хаотичний характер і були зумовлені, у першу чергу, необхідністю вирішення окремих питань їх досліджень.

Мета статті полягає у дослідженні законодавства, спрямованого на регулювання інвестиційної політики України, і виокремленні етапів розвитку її законодавчого забезпечення.

Беззаперечним є той факт, що виважене законодавче забезпечення є найважливішим критерієм успішного державного регулювання інвестиційних процесів. Певно, що більшість заходів державного регулювання упроваджуються через правові форми, у зв'язку з чим удосконалення системи та принципів правового регулювання процесу інвестування є вирішальним чинником поживлення надходжень капіталу в економіку країни.

О.А. Руденко зазначає, що Україна отримала законодавство про інвестиційну діяльність та про іноземні інвестиції у порядку правонаступництва держав від радянського режиму «перебудови», коли після тривалої перерви було дозволено комерційне, а також іноземне інвестування. Учена підкреслює, що протягом 60 років у СРСР панувала концепція іноземного інвестування як атрибуту «грабіжницької політики імперіалізму» і лише у другій половині 1980-х рр. з'являються партійно-урядові рішення, які відкрили дорогу різним формам іноземного інвестування в СРСР, і перш за все — створення спільних підприємств з іноземною участю [1, с. 31]. У цьому випадку мова йде, зокрема, про постанови Ради Міністрів СРСР «Про порядок створення на території СРСР та діяльності спільних підприємств, міжнародних об'єднань та організацій СРСР та інших країн — членів РЕВ» та «Про створення на території СРСР спільних підприємств за участю фірм капіталістичних країн і країн, що розвиваються» від 13.01.1987. Цими нормативно-правовими актами встановлювався штучний поділ спільних підприємств за ідеологічною ознакою і встановлення певних умов для їхньої діяльності. Згідно з другою постановою було обмежено частку іноземних інвесторів, яка не могла перевищувати 49 відсотків статутного фонду спільного підприємства. Але у подальшому постановою Ради міністрів СРСР від 02.12.1988 № 1405 це обмеження було знято, і розмір часток радянських та іноземних учасників у статутному фонді спільного підприємства мав визначатися за угодою сторін [2].

Необхідно зазначити, що у цілому законодавство СРСР носило характер бюджетного інвестування, коли основні капіталовкладення надходили з державного бюджету, і за своєю суттю відбувався процес «переливання» коштів з державного бюджету на рахунки державних

підприємств. Лише з ухваленням вищезначених нормативно-правових актів були зроблені спроби залучення зовнішніх (під зовнішнім інвестором ми розуміємо усіх зацікавлених до інвестування осіб, окрім держави) інвесторів до інвестиційних процесів у державі.

З ухваленням акта проголошення незалежності України від 24.08.1991 р. розпочинається історія розвитку інвестиційної політики України як незалежної суверенної держави із власним законодавством та самостійним вектором економічного розвитку. Саме з цього моменту починається перший етап розвитку інвестиційного законодавства і формування інвестиційної політики держави.

Першими нормативно-правовими актами, спрямованими на урегулювання інвестиційних відносин у державі, стали закони України «Про захист іноземних інвестицій на Україні» від 10.09.1991 № 1540а-ХІІ [3] та «Про інвестиційну діяльність» від 18.08.1991 № 1560-ХІІ [4].

Вказаними нормативно-правовими актами було задекларовано, що всі суб'єкти інвестиційної діяльності мають рівний захист прав, інтересів та майна незалежно від форм власності, а також право на ефективне інвестування економіки України, розвиток міжнародного економічного співробітництва та інтеграції.

Окремі аспекти здійснення інвестиційної діяльності були закладені в Законі України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 № 1576-ХІІ [5]. Зокрема, законом передбачено, що суб'єктами інвестиційної діяльності можуть виступати господарські товариства. Саме цей нормативно-правовий акт закріпив можливість здійснення господарськими товариствами діяльності у сфері інвестування.

Розглядаючи тогочасне законодавство, можна з упевненістю сказати, що усі ухвалені нормативно-правові акти були спрямовані на поліпшення інвестиційного клімату. Серед них, наприклад, Закон України «Про іноземні інвестиції» від 13.03.1992 № 2198-ХІІ [6]. І хоча цей Закон втратив свою чинність, проте він заклав у законодавчий обіг такі важливі поняття як іноземні інвестиції, підприємство з іноземними інвестиціями, іноземні інвестори тощо.

До окремої групи нормативно-правових актів, які були ухвалені у той час, потрібно віднести законодавчі акти, що встановлюють особливий правовий режим господарської діяльності у спеціальних (вільних) економічних

зонах, регулюють спеціальні правові режими інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку та в межах технологічних парків України. Зокрема, Законом України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13.10.1992 № 2673-ХІІ [7] було визначено порядок створення і ліквідації, механізм функціонування спеціальних (вільних) економічних зон на території України, загальні правові і економічні основи їх статусу, а також загальні правила регулювання відносин суб'єктів економічної діяльності цих зон з місцевими Радами народних депутатів, органами виконавчої влади та іншими органами.

Отже, законодавчий механізм *етапу становлення регулювання інвестиційних відносин* (1991—1993) розпочався із переходом від державної моделі інвестування до ринкових засад здійснення такої діяльності, за якої встановлювалися прозоріші та відкриті механізми інвестиційної діяльності із залучення ширшого кола суб'єктів, зокрема інвесторів.

Таким чином, основною особливістю цього етапу розвитку інвестиційного законодавства є те, що уперше були здійснені спроби створення спеціального режиму стосовно діяльності іноземних інвесторів на засадах ринкової моделі економічних відносин. У період з 1991 до 1993 р. були ухвалені важливі нормативно-правові акти, спрямовані на визначення законодавчого забезпечення та покращення інвестиційного клімату на території України. Для цього періоду характерна наявність конкурентних факторів, на які можна було орієнтувати потенційних інвесторів. Однак економіка України не зуміла вповні використати їх, і саме тоді відбувся обвальний спад таких макроекономічних показників як ВВП, інвестицій в основний капітал, що значною мірою зумовило подальші стагнаційні процеси в економіці держави.

Перший етап розвитку законодавчого забезпечення інвестиційної політики в Україні продовжувався до 1993 р., до ухвалення Декрету Кабінету Міністрів України «Про режим іноземного інвестування» від 25.05.1993 № 55-93 [8]. Цей Декрет деталізував відносини, пов'язані з іноземним інвестором. Зокрема, було розширено коло інвестицій, які можуть здійснювати іноземні інвестори на території України, а також відновлено гарантії від приму-

сових вилучень, незаконних дій державних органів та їхніх службових осіб тощо.

Вивчення світового досвіду успішного залучення інвестицій в економіку держав уможливило висновок, що лише державна підтримка шляхом надання певних пільг, яка повинна знайти відображення у нормативному вираженні, допоможе ширше залучати інвестиції в економіку держави.

У зв'язку з цим, з метою активізації підприємницької діяльності, нарощування експорту товарів і послуг, насичення внутрішнього ринку високоякісною продукцією, поліпшення використання природно-господарського потенціалу та прискорення соціально-економічного розвитку регіонів шляхом створення спеціальних (вільних) економічних зон Кабінет Міністрів України Постановою від 14.03.1994 № 167 схвалив Концепцію створення спеціальних (вільних) економічних зон в Україні [9]. З ухваленням цієї Концепції почалися перші спроби створення вільних економічних зон. Так, було створено вільні економічні зони «Сиваш», «Славутич», «Яворів» тощо. Основна їхня мета — вироблення нових підходів у здійсненні економічних реформ в Україні, упровадження нових форм підприємницької діяльності, впровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності.

Постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.1995 № 384 було затверджено «Концепцію регулювання інвестиційної діяльності в умовах ринкової трансформації економіки». Цей нормативно-правовий акт привніс цікаві новели в інвестиційну сферу. Зокрема, визначались державні пріоритети в інвестиційній сфері, до яких було віднесено: розвиток паливно-енергетичного комплексу, соціальна сфера; розвиток агропромислового комплексу, прискорення розвитку медичної промисловості, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи [10]. Для чого було заплановано здійснення ряду заходів, спрямованих на встановлення так званих стимулювальних механізмів залучення інвестицій.

Період розвитку інвестиційного законодавства у 1993—1996 рр., окрім ухвалення нормативно-правових актів, метою яких було покращення інвестиційного клімату, також характеризується активними діями держави зі стимулювання залучення іноземного елементу в економіку України. Одним із таких законо-

давчих актів став Закон України від 19.03.1996 № 93/96 «Про режим іноземного інвестування» [11], який встановив особливості режиму іноземного інвестування на території України.

Таким чином, період розвитку законодавства у сфері інвестицій з 1993 до 1996 р. характеризувався механізмами законодавчого стимулювання інвестиційної діяльності. Однак такі спроби не дали очікуваного результату, у зв'язку з чим *етап інвестиційного стимулювання* пройшов лише як черговий період розвитку інвестиційних процесів.

Після розглянутих заходів, здійснених для залучення інвестицій на попередніх двох етапах, законодавець ухвалив низку нормативно-правових актів, більшість із яких прямо і не визначали процес регулювання інвестиційної діяльності, проте опосередковано брали у ньому участь. Це, наприклад, Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997 № 723/97 [12], Закон України «Про концесії» від 16.07.1999 № 997-XIV [13], Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» від 16.07.1999 № 991-XIV [14].

Хоча законодавець намагався якомога детальніше урегулювати діяльність суб'єктів у сфері інвестиційних відносин, все ж таки залишалися питання, які потребували доопрацювання. Серед них: повільне виконання інвестиційних зобов'язань, що передбачені договорами (контрактами) між окремими суб'єктами підприємницької діяльності та органами місцевого самоврядування; відсутність інвестиційних проектів, які мали реалізуватись у рамках екологічних програм; недосконалий рівень методичного забезпечення підготовки та оцінки інвестиційних проектів та бізнес-планів на стадії їхнього опрацювання та затвердження тощо.

Таким чином, основна маса нормативно-правових актів, які були ухвалені у межах *етапу опосередкованого регулювання інвестиційної діяльності* (1996—2000), спрямовані на упорядкування господарських процесів в економічних відносинах, які прямо і не визначали механізми залучення інвестицій, однак серед комплексу своїх норм виділяли певні процеси такої діяльності.

Наступний період розвитку законодавчого регулювання інвестиційної діяльності держави пов'язаний із розумінням законодавця що-

до необхідності ефективнішого залучення інвестицій в економіку держави та визначенням пріоритетів у цьому напрямі, із наданням певних стимулювальних пільг.

У зв'язку з цим 17.02.2000 ухвалено Закон України № 1457-III «Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження» [15]. Цей Закон займає особливе місце у розвитку інвестиційних механізмів в Україні, оскільки його положення спрямовані на захист конкуренції між суб'єктами підприємницької діяльності, створеними без залучення коштів або майна (майнових чи немайнових прав) іноземного походження, та суб'єктами підприємницької діяльності, створеними за участю іноземного капіталу, забезпечення державного захисту вітчизняного виробника та конституційних прав і свобод громадян України. Тому можна з упевненістю сказати, що з ухваленням цього нормативно-правового акта на даному етапі було закладено конститутивні основи щодо державних гарантій ведення інвестиційної діяльності.

11.05.2000 ухвалено на той час передовий за своєю суттю Закон України № 1714-III «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на території міста Харкова» [16]. Хоча цей Закон і визначив порядок запровадження та функціонування спеціального режиму інвестиційної діяльності у пріоритетних видах економічної діяльності у межах лише одного регіону України, проте у ньому закладено основоположні принципи до залучення інвестицій для розвитку пріоритетних видів економічної діяльності. Аналіз положень цього нормативно-правового акта дає можливість зробити висновок, що ним встановлено певний полегшений механізм здійснення господарської діяльності, основна мета якого — ефективніше залучення інвестицій до економіки регіону.

Окреме місце у системі інвестиційного законодавства займає Закон України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» від 15.03.2001 № 2299-III [17], яким визначено правові та організаційні основи створення, діяльності та відповідальності суб'єктів спільного інвестування, особливості управління їхніми активами, встановлено вимоги до складу, структури та зберігання активів, особливості розміщен-

ня та обігу цінних паперів інститутів спільного інвестування, порядок та обсяг розкриття інформації інститутами спільного інвестування з метою залучення та ефективного розміщення фінансових ресурсів інвесторів тощо. До речі, на сьогодні цей нормативно-правовий акт втратив свою чинність і знайшов своє відображення в оновленій редакції Закону України «Про інститути спільного інвестування» від 05.07.2012 № 5080-VI.

Протягом цього періоду також відбувається ухвалення кодифікованих законодавчих актів, що визначили базові механізми здійснення інвестиційних процесів. До таких можна віднести: Господарський кодекс України (ГК), Цивільний кодекс України (ЦК), Податковий кодекс України тощо. Зокрема, ГК та ЦК містять положення, спрямовані на регулювання майнових відносин підприємств. Однак недоліком цих законодавчих актів є те, що й дотепер вони містять положення, не узгоджені між собою. Так, ст. 63 ГК надає поняття змішаної форми власності, у свою чергу ЦК виокремлює лише приватну, державну і комунальну форми власності, не згадуючи про змішану форму.

Важливим нормативно-правовим документом, який визначив план першочергових заходів у сфері інвестиційної діяльності, був Указ Президента України «Про план першочергових заходів у сфері інвестиційної діяльності» від 10.04.2006 № 300/2006 [18]. Ним передбачено здійснення заходів у сфері інвестиційної діяльності з питань, пов'язаних з правом власності, охороною прав інтелектуальної власності, землекористуванням, усуненням адміністративних перешкод здійснення інвестиційної діяльності, спеціальних режимів стимулювання інвестиційної діяльності, податкової політики, комплексного розвитку економіки тощо. Більшість положень, передбачених ним, знайшла своє втілення у доповненнях до окремих законів та ухваленні нових.

Таким чином, особливістю розглядуваного періоду є його пільгова сутність. Цей *етап інвестиційних пільг* зумовлений необхідністю залучення інвестора у пріоритетні напрямки економіки. А, як відомо, найкращим способом досягнення такого результату є встановлення полегшеного механізму ведення бізнесу. Що, зокрема, і відбулося у цей період.

Наступний період розвитку законодавчого забезпечення інвестиційної діяльності держа-

ви пов'язаний, у першу чергу, з бажанням законодавця упорядкувати нормативні механізми регулювання суспільних відносин у різних сферах економіки і, зокрема, шляхом визначення можливих варіантів залучення інвестицій у них.

Наприклад, у 2012 р. було ухвалено Закон України «Про Державну програму приватизації» від 13.01.2012 № 4335-VI [19], який спрямовано на сприяння оптимізації частки державного сектору економіки в умовах ринку, підвищення ефективності економіки та посилення її конкурентоспроможності. На сьогодні цей Закон втратив свою чинність на підставі Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» від 18.01.2018 № 2269-VIII, який визначив шляхи прискорення економічного зростання, залучення іноземних і внутрішніх інвестицій, зменшення частки державної або комунальної власності у структурі економіки України шляхом продажу об'єктів приватизації ефективному приватному власнику.

Важливу роль у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у сфері інвестицій та інноваційної діяльності відіграло створення у 2005 р. Державного агентства України з інвестицій та інновацій. До основних завдань його діяльності було віднесено: участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної інвестиційної та інноваційної політики та координація роботи центральних органів виконавчої влади у сфері інвестиційної та інноваційної діяльності. Однак вже у 2011 р. замість Державного агентства України з інвестицій та інновацій було створено Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України. На новий орган центральної виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сфері інвестиційної діяльності та управління національними проектами покладено реалізацію державної політики у сфері інвестиційної діяльності та управління національними проектами, здійснення управління національними проектами, здійснення заходів, спрямованих на поліпшення інвестиційного іміджу України, та підтримка інвестиційного розвитку регіонів України.

Відзначимо, що в Україні неодноразово запроваджувався програмно-цільовий підхід до регулювання інвестиційної діяльності. Держава активно використовує різні програми для

регулювання інвестиційної сфери. На жаль, на сьогодні в Україні не запроваджена та не діє жодна загальнодержавна програма зі стимулювання інвестиційної діяльності. Численні спроби визначити вектор розвитку інвестиційних процесів знаходили своє відображення у різних програмних документах. Наприклад, у розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011—2015 роки» від 29.09.2010 № 1900.

Останнім кроком до запровадження загальнодержавного програмного забезпечення інвестиційного розвитку економіки стала «Концепція Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року», схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.07.2013 № 603-р. На Міністерство промислової політики разом з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади було покладено обов'язок з розробки та подання до 31.03.2014 проекту Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 р. У цілому положення Концепції містили доволі актуальні варіанти розв'язання проблем, що виникли в економіці та пов'язані з процесами інвестування [20]. Однак на сьогодні немає такого програмного документа, а положення Концепції залишилися лише декларативними проявами бажання до вчинення певних дій.

Таким чином, розглядуваний *етап унормування* (2006 р. — дотепер) різних сфер економіки охарактеризувався більш ніж десятирічним прагненням законодавця привести інвестиційні механізми у державі до єдиної вираженої політики у цьому напрямі. Проте негативними чинниками стали такі фактори, як світова економічна криза, що зумовила дестабілізацію інвестиційних процесів, у тому числі і в Україні, суспільно-політичні процеси, які мають місце у нашій державі (анексія АРК, окупація частин Донецької та Луганської областей). Усе це й зумовлює відсутність бажання інвесторів вкладати кошти в окремі сфери економіки України.

Отже, треба зазначити, що названі етапи розвитку інвестиційного законодавства України є наслідком відповідних доктринальних «парадигм» інвестиційної політики держави.

Разом з тим, бажано було б мати визначену та узгоджену державну доктрину інвестиційного розвитку як первинний основоположний документ, що закладає підвалини усіх наступних законотворчих та організаційних ініціатив. Слід погодитись із думкою, що сам порядок формування економічної політики держави, її система, якість виконання відповідних документів, підстави їх скасування та модернізації, відповідальність за порушення встановленого порядку формування та реалізації їх положень мають отримати власний законодавчо забезпечений механізм [21].

За аналогією із проблематикою розвитку інноваційного законодавства України, варто погодитись із думкою Д.В. Задихайла про важливість усвідомлення того, що національна інвестиційна політика має базуватися на інвестиційній доктрині, яка в свою чергу має визначати основні чинники, що стосуються інвестиційного потенціалу та інвестиційного розвитку країни. Такі чинники, на думку автора, можуть і повинні бути розподілені за критерієм масштабу свого впливу на глобальні, національні, регіональні, місцеві та такі, що стосуються інвестиційних відносин у межах окремої господарської організації [22].

Висновки. 1. Генеза законодавчого забезпечення інвестиційної політики в Україні пройшла декілька етапів: I етап (1991—1993) характеризується переходом від державної моделі інвестування до ринкових засад здійснення інвестиційної діяльності; на II етапі (1993—1996) ухвалюються нормативно-правові акти, спрямовані на стимулювання саме іноземного інвестування у державі; III етап (1996—2000) встановив опосередковані механізми урегулювання інвестиційних процесів, долаючи різницю у правовому режимі інвестиційної діяльності між іноземним та національним інвестором; IV етап (2000—2006) пов'язаний із механізмами встановлення інвестиційних пільг для учасників інвестиційних відносин, що реалізуються на умовах спеціально визначених законодавством кваліфікаційних вимог; V етап (2006 р. — дотепер) характеризується намаганням законодавця привести чисельний комплекс нормативного матеріалу в єдину систему, оптимізуючи його зміст та цільове спрямування.

2. Проведений аналіз законодавчої бази, спрямованої на регулювання інвестиційних відно-

син, надав можливість дійти висновку, що розглядувані відносини характеризуються розгалуженою базою нормативного матеріалу, що подекуди ускладнює процес їх застосування.

Разом з тим інвестиційна діяльність, що передбачає вкладення значних економічних активів у господарську діяльність на тривалий, як правило, час, вимагає від інвестиційного законодавства не тільки системного та бездефектного характеру, але і передбачуваної на тривалу перспективу інвестиційної та господарсько-правової політики держави. Таким чином, держава має сформулювати на зазначеному законотворчому досвіді зрозумілу передбачувану і практично застосовану та стабільну інвестиційну політику. Тому вивчення законотворчого досвіду у сфері інвестиційного законодавства України, визначення домінант державної інвестиційної політики на кожному з етапів розвитку такого законодавства з фіксацією ефективності законодавства на цих етапах є аналітичним підґрунтям для формування сучасної синтетичної системної та ефективної доктрини розвитку інвестиційного права та законодавства.

3. Основною формою об'єктивації інвестиційної політики держави є формування та реалізація Державних програм інвестиційного розвитку як в масштабі національної економіки, так і в регіонально-кластерному форматі. Проте останній етап реалізації Державної програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні від 02.02.2011 закінчився у 2015 р. З того часу нової програми ухвалено не було.

4. Реформування інвестиційного законодавства України з метою його модернізації та суттєвого підвищення ефективності впливу на інвестиційну сферу суспільно-економічних відносин доцільно поєднати із процесом його кодифікації. Таке завдання неодноразово ставилось у науковій господарсько-правовій літературі, але практичних кроків, наприклад створення спеціальної фахової комісії на засадах держбюджетного фінансування, не відбувалось. Можливо, правильно було б профінансувати з Державного бюджету України відповідне дослідження профільних науководослідних установ щодо започаткування такої кодифікаційної роботи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Руденко О.А. Особливості державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2014. № 1 (63). С. 31—37.
2. Історія розвитку інвестиційного законодавства. Буковинська бібліотека: URL: <http://buklib.net/books/37118/> (дата звернення: 14.05.2018).
3. Про захист іноземних інвестицій в Україні: Закон України від 10.09.1991 № 1540а-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 46. Ст. 616.
4. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646.
5. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682.
6. Про іноземні інвестиції: Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 26. Ст. 357.
7. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: Закон України від 13.10.1992 № 2673-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 50. Ст. 676.
8. Про режим іноземного інвестування: Декрет Кабінету Міністрів України від 20.05.1993 № 55-93. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 28. Ст. 302.
9. Про Концепцію створення спеціальних (вільних) економічних зон в Україні: постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.1994 № 167. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/167-94-%D0%BF> (дата звернення: 14.05.2018).
10. Про Концепцію регулювання інвестиційної діяльності в умовах ринкової трансформації економіки: постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.1995 № 384. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/384-95-%D0%BF> (дата звернення: 14.05.2018).
11. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 19. Ст. 80.
12. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16.12.1997 № 723/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 16. Ст. 68.
13. Про концесії: Закон України від 16.07.1999 № 997-ХІV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 41. Ст. 372.
14. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16.07.1999 № 991-ХІV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 40. Ст. 363.

15. Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження: Закон України від 17.02.2000 № 1457-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 12. Ст. 97.
16. Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на території міста Харкова: Закон України від 11.05.2000 № 1714-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 32. Ст. 259.
17. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди): Закон України від 15.03.2001 № 2299-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 21. Ст. 103.
18. Про план першочергових заходів у сфері інвестиційної діяльності: Указ Президента України від 10.04.2006 № 300/2006. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/300/2006> (дата звернення: 14.05.2018).
19. Про Державну програму приватизації: Закон України від 13.01.2012 № 4335-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 39. Ст. 466 (втратив чинність).
20. Програма розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.07.2013 № 603-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/603-2013-%D1%80?test=.wNMfzA7ThGYmIq2ZisQ0Wh5HI43Es80msh8Ie6> (дата звернення: 14.05.2018).
21. Задахайло Д.В. Правові засади формування та реалізації економічної політики держави: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.04. Харків, 2013. 38 с.
22. Задахайло Д.В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави. Харків: Юрайт, 2012. 456 с.

Надійшла 20.05.2018

REFERENCES

1. Rudenko O.A. Osoblyvosti derzhavnoho rehuliuвання investytsiinoi diialnosti v Ukraini. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli*. 2014. No. 1 (63). S. 31-37 [in Ukrainian].
2. Istoriia rozvytku investytsiinoho zakonodavstva. Bukovynska biblioteka. URL: <http://buklib.net/books/37118/> [in Ukrainian].
3. Pro zakhyst inozemnykh investytsii v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 10.09.1991 No. 1540a-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1991. No. 46. St. 616 [in Ukrainian].
4. Pro investytsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 18.09.1991 No. 1560-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1991. No. 47. St. 646 [in Ukrainian].
5. Pro hospodarski tovarystva: Zakon Ukrainy vid 19.09.1991 No. 1576-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1991. No. 49. St. 682 [in Ukrainian].
6. Pro inozemni investytsii: Zakon Ukrainy vid 19.03.1996 No. 93/96-VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1992. No. 26. St. 357 [in Ukrainian].
7. Pro zahalni zasady stvorennia i funktsionuvannia spetsialnykh (vilnykh) ekonomichnykh zon: Zakon Ukrainy vid 13.10.1992 No. 2673-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1992. No. 50. St. 676 [in Ukrainian].
8. Pro rezhym inozemnoho investuvannia: Dekret Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20.05.1993 No. 55-93. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1993. No. 28. St. 302 [in Ukrainian].
9. Pro Kontseptsiu stvorennia spetsialnykh (vilnykh) ekonomichnykh zon v Ukraini: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.03.1994 No. 167. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/167-94-%D0%BF> [in Ukrainian].
10. Pro Kontseptsiu rehuliuвання investytsiinoi diialnosti v umovakh rynkovoї transformatsii ekonomiky: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.06.1995 No. 384. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/384-95-%D0%BF> [in Ukrainian].
11. Pro rezhym inozemnoho investuvannia: Zakon Ukrainy vid 19.03.1996 No. 93/96-VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. No. 19. St. 80 [in Ukrainian].
12. Pro finansovyi lizynh: Zakon Ukrainy vid 16.12.1997 No. 723/97-VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1998. No. 16. St. 68 [in Ukrainian].
13. Pro kontsesii: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 No. 997-XIV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1999. No. 41. St. 372 [in Ukrainian].
14. Pro spetsialnyi rezhym innovatsiinoi diialnosti tekhnolohichnykh parkiv: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 No. 991-XIV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1999. No. 40. St. 363 [in Ukrainian].
15. Pro usunennia dyskryminatsii v opodatkuvanni subiektiv pidpriemnytskoi diialnosti stvorenykh z vykorystanniam maina ta koshtiv vitchyznianoho pokhodzhennia: Zakon Ukrainy vid 17.02.2000 No. 1457-III. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2000. No. 12. St. 97 [in Ukrainian].
16. Pro spetsialnyi rezhym investytsiinoi diialnosti na terytorii mista Kharkova: Zakon Ukrainy vid 11.05.2000 No. 1714-III. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2000. No. 32. St. 259 [in Ukrainian].
17. Pro instytuty spilnoho investuvannia (paiovi ta korporatyvni investytsiini fondy): Zakon Ukrainy vid 15.03.2001 No. 2299-III. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2001. No. 21. St. 103 [in Ukrainian].
18. Pro plan pershocherhovyykh zakhodiv u sferi investytsiinoi diialnosti: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 10.04.2006 No. 300/2006. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/300/2006> [in Ukrainian].
19. Pro Derzhavnu prohramu pryvatyzatsii: Zakon Ukrainy vid 13.01.2012 No. 4335-VI. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2012. No. 39. St. 466 (vtratyv chynnist) [in Ukrainian].

20. Prohrama rozvytku investytsiinoi ta innovatsiinoi diialnosti v Ukraini: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.07.2013 No. 603-r. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/603-2013-%D1%80?test=.wNMfzA7ThGYmlg2ZisQ0Wh5HI43Es80msh8Ie6> [in Ukrainian].
21. Zadykhailo D.V. Pravovi zasady formuvannia ta realizatsii ekonomichnoi polityky derzhavy: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.04. Harkiv, 2013. 38 s. [in Ukrainian].
22. Zadihajlo D.V. Gospodars'ko-pravove zabezpechennja ekonomichnoi polityky derzhavy. Harkiv: Jurajt, 2012. 456 s. [in Ukrainian].

Received 20.05.2018

В.А. Бударна

Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, г. Харьков, Украина

ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПОЛИТИКА УКРАИНЫ: ОПЫТ ЗАКОНОДАТЕЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ

Осуществлен анализ действующего законодательства Украины, направленный на регулирование инвестиционной политики. На основе проведенного исследования выделены этапы развития ее законодательного обеспечения и дана характеристика каждому из них.

Ключевые слова: хозяйственное законодательство, инвестиционная политика, инвестиционная деятельность, государственная программа инвестиционного развития, инвестиционная доктрина государства.

V.O. Budarna

Yaroslav Mydryui National Law University, Kharkiv, Ukraine

orcid.org/0000-0003-0952-3580

INVESTMENT POLICY OF UKRAINE: EXPERIENCE OF LEGISLATIVE SUPPLY

In the article was analyzing the current legislation of Ukraine, which aimed at regulating investment policy. Based on the conducted research, distinguished the stages of development of its legislative support and gave the characteristics of each of them.

The analysis of the legislative framework aimed at regulating investment relations made it possible to conclude that today the relations under consideration are characterized by a numerical, extensive base of normative material, which sometimes complicates the process of their application.

At the same time, investment activity, which involves the investment of significant economic assets in economic activity for a long, usually time, requires investment law not only systemic and non-defective, but also the long-term prospect of investment and economic and legal policy of the state. Thus, the state should formulate, on the above-mentioned law-making experience, a clear, predictable and practically applied and stable investment policy. Therefore, studying the law-making experience in the sphere of investment legislation of Ukraine, the definition of the dominant of the state investment policy at each stage of development of such legislation with the fixation of the effectiveness of legislation at these stages is the analytical basis for the formation of a modern synthetic system and effective doctrine of development of investment law and legislation.

The main form of objectivization of the investment policy of the state is the formation and implementation of State programs of investment development both in the scale of the national economy and in the regional-cluster format. It should be noted that the last stage of the implementation of the State Program for the Development of Investment and Innovation in Ukraine from 02.02.2011 ended in 2015. Since then, no new program has been adopted.

Reforming the investment legislation of Ukraine with a view to its modernization and a significant increase in the effectiveness of the impact on the investment sphere of socio-economic relations is appropriate to combine with the process of its codification. Such a task has been repeatedly raised in scientific economic-legal literature, but practical steps have not taken place.

Keywords: economic legislation, investment policy, investment activity, state program of investment development, investment doctrine of the state.